

Výrobci krmiv se sešli potřícáté

Česká živočišná výroba je stabilní, ale trh s obilovinami bude čelit vážným exportním výzvám! Na 30. výroční konferenci Spolku pro komodity a krmiva, která se konala za hojné účasti v Praze, zazněly zásadní postřehy o současném stavu českého zemědělství a krmivářského průmyslu. Zatímco krmivářství zaznamenává stabilizaci a modernizaci, komoditní trhy signalizují významný přebytek a nízkou externí poptávku, což tlačí na snižování cen.

Ing. Marek Kumprecht jako konferenčníer připomněl dlouhou historii oboru a ocenil hojnou účast na konferenci i její dobrou organizaci. Během uplynulých 30 let obor zažil turbulentní období, včetně raných 90. let, kdy se podniky učily fungovat v novém prostředí. Zmínil i nelehký vstup do Evropské unie, kdy nebyly podmínky zcela rovné. Následovalo období konsolidace a defragmentace, kdy menší podniky zemědělského zásobování a nákupu ustoupily větším celkům. Krmivářství se také potýkalo s mnoha krizemi živočišné výroby, které vedly k výraznému poklesu stavů hospodářských zvířat. Posledních deset let však přineslo pozitivní obrát. Je patrné investování a modernizace v krmivářském průmyslu, včetně vzniku zcela nových výrobních závodů s nejnovějšími technologiemi. Tento vývoj vedl ke stabilizaci. Zejména živočišná výroba se v České republice dostala do kondice, kdy je jedním z tahounů zemědělství. Ačkoliv není jisté, zda jde o dlouhodobý trend, chovatelé skotu, prasat i drůbeže v současnosti netvoří ztráty a živočišná produkce je stabilizovaná s rozumnými cenami. Konference se tentokrát věnovala moderním a výhledovým tématům, jako je umělá inteligence, udržitelnost, cirkularita krmiv a zákon o odlesňování. Zmíněno bylo i téma plýtvání potravinami, kdy se v České republice vyhodí či nespotřebuje 140 kg potravin na osobu ročně, ačkoli je to výrazně méně než v Americe.

Komoditní trh čelí přebytku

Ing. Zdeněk Kubiska, předseda představenstva SPKK a odborník na obchod s komoditami, se ve své prezentaci věnoval analýze faktorů, které ovlivňují vstupy a výstupy krmivářského sektoru. Hlavní zprávou je celosvětový a zejména evropský nárůst sklizně obilovin. Klíčové komoditní údaje:

- Globální úroveň: V rámci světa

se neočekává nedostatek obilovin, jelikož se předpokládá nárůst produkce (pšenice/kukuřice) o 12 až 78 milionů tun oproti loňsku.

- Evropská unie: Předpokládaná sklizeň v EU činí 140 milionů tun, což je o 20 milionů tun více než v předchozím roce (119 milionů). Celkový nárůst sklizně v Evropě (včetně Anglie) se pohybuje mezi 20 až 30 miliony tun, přičemž sklizeň má dosáhnout 307 milionů tun (loni 279 milionů). Tento nárůst znamená největší sklizeň za posledních pět let a bude mít dopad na ceny komodit.

Hlavním problémem pro evropské trhy je fakt, že poptávka ze zahraničí není velká a obchody stojí. Evropská unie, včetně velkých producentů jako Francie, má problémy s nízkým vývozem, přičemž velkou část globálních dodávek zajišťuje Rusko.

Česká republika: Nutnost exportu

Data z České republiky hovoří o hojné sklizni. Celková produkce obilovin včetně kukuřice se předpokládá na úrovni 8,4 milionu tun. Z historického hlediska se tak Česká republika dostala na úroveň pětiletého průměru sklizně, informoval Ing. Kubiska. Klíčový je nárůst u pšenice, která je hlavním vývozním artiklem. Letos se předpokládá sklizeň 5,2 milionu tun pšenice, což je o 800 000 tun více než loni (4,6 milionu tun). Exportní výzva: Loni, i přes relativně nízkou sklizeň, Česká republika vyvezla 3,062 milionu tun. Pro letošní bilanci je nutné vyvést minimálně 3,3 milionu tun, možná i více. Primárním odbytištěm české pšenice je Německo. Situace je však podle Kubisky napjatá. Obchodníci potvrzují, že zahraniční poptávka není nijak velká. Vývozy za první dva měsíce hospodářského roku (červenec a srpen) dosáhly 355 000 tun. Tyto obchody byly prav-

Předseda představenstva Ing. Zdeněk Kubiska poděkoval ředitele SPKK Bc. Karle Cizové, MBA, květinou

děpodobně podepsány dříve, na úrovni března či dubna, kdy byly ceny vyšší. Pokud se nepodaří vyvést potřebné množství (3,3 milionu tun nebo více), ceny budou nezajímavé. Teoreticky se počítá, že zásoby pšenice na konci období (před sklizní 2026) by měly být stabilní (kolem 1,1 milionu tun) a neměly by se zvyšovat, ovšem vše závisí na úspěchu vývozu. Jak dále zmínil přednášející, i chovatelé chtějí být úspěšní a snaží se tlačit ceny šrotů níže. Cena postupně klesá. Někteří výrobci předpokládali vstup nařízení EUDR v platnost, proto s předstihem nakoupili dražší sóju (EUDR ready). Ta se jim bohužel promítne do vstupů a výsledných cen krmiv. Stav prasat se v ČR lehce zvedly. V Evropě jsou jediní rostoucí producenti vepřového Španělé, kteří vyvážejí do Číny. „Pokud by se stalo, že Čína omezí dovoz, bude v Evropě přebytek prasat,“ upozornil Ing. Zdeněk Kubiska. Pozitivně pak hovořil o budoucnosti chovu skotu jak pro produkci masa, tak pro výrobu mléka.

Z domova a ze zahraničí

Ing. Vladimír Mráz se ve svém vystoupení věnoval cirkularitě a udržitelnosti

Udržitelnost jako selský rozum

Udržitelnost je pro české krmivářství a zemědělství spíše otázkou selského rozumu a řádného hospodaření než nově vynucenou byrokratickou povinností. Krmivářství jako obor již dnes patří k neudržitelnějším. Aktuální výzvy však leží v implementaci ambiciózních evropských strategií, zejména nařízení proti odlesňování (EUDR), jehož odklad i přes politické tlaky trh okamžitě promítl do cen komodit. O tom hovořil na konferenci Ing. Vladimír Mráz, ředitel společnosti Mráz AGRO.

Historická praxe versus moderní byrokracie

Řečník zdůraznil, že udržitelnost není nic jiného než zdravý selský rozum a péče řádného hospodáře. Pro firmy, které dnes fungují, je udržitelné chování spojeno s ekonomikou provozu, neboť kdo se chová bez péče řádného hospodáře, nemůže v dnešní době obstát. Ironicky poznamenal, že neudržitelnější domácnosti tu byly za války a v dobách bídy, kdy se hospodařilo se zbytky. Dnes je o to těžší přesvědčit lidi žijící v relativní hojnosti, aby se chovali udržitelně. Spolek pro komodity a krmiva je aktivní v oblasti udržitelnosti na evropské úrovni i v rámci Potravinářské komory. Spolek se podílí na Chartě udržitelné výroby krmiv, s cílem ukázat veřejnosti, že zemědělství a krmivářství už jsou dnes velmi udržitelné. EUDR a Green Deal – cesta plná nejistoty. Ačkoliv je Green Deal v plném běhu a často se říká, že „nelze zastavit“, politická situace je napjatá. Strategie EU

usilují do roku 2030 o zvýšení ekologicky obhospodařované půdy na 25 % a snížení používání pesticidů a minerálních hnojiv o 50 %. Strategie Farm to Fork požaduje snížení plýtvání potravinami o 50 %, přičemž tlak se čím dál více obrací směrem k domácnostem, protože na straně producentů už téměř není kde šetřit. Kritickým tématem zůstává nařízení proti odlesňování (EUDR). I přesto, že komisařka 23. září navrhla roční odklad kvůli problémům s nefunkčním IT systémem, europoslanecké frakce (např. Zelení a čeští Piráti) a velké nadnárodní firmy (jako Nestlé a Mars) vehementně vyzývají komisi, aby se legislativa neodkládala a znovu neotevírala. Tyto nadnárodní firmy již do implementace hodně investovaly a odklad ohrožuje jejich investice. Postoj českých spolků sice navrhuje odklad o jeden až dva roky pro zjednodušení, ale každý odklad vytváří nejistotu. Tato nejistota nutí firmy k nakupování dražších surovin na základě neověřených informací. „Trh nicméně zareagoval okamžitě na zprávy o navrženém odkladu EUDR – cena sóji klesla 23. září o zhruba 40 EUR. Analýzy rizik odhadují, že EUDR by mohlo vést k celkovým ekonomickým dopadům až 225 miliard eur,“ poukázal Vladimír Mráz na obrovské ekonomické konsekvence.

Cirkulární ekonomika v praxi

Zatímco evropské směrnice tlačí zemědělství k cirkularitě, obor krmivářství již vedlejší produkty efektivně využívá. Cílem je posouvat produkty v rámci pyramidy využití odpadu směrem nahoru, od prostého odpadu až po vedlejší produkt, jehož vzniku se úplně zabrání. Zbytky potravinářského průmyslu jsou obvykle skvělé kvality, protože suroviny na vstupu již musí splňovat potravinářské standardy. Příklad je pivovarnictví: Řada dodavatelů krmiv spolupracuje s velkými pivovary (např. Krušovice, Prazdroj, Staropramen, Budvar) na využití vedlejších produktů.

1. **Mláto:** Ze 100 litrů piva vznikne zhruba 20 kg čerstvého mláta. V ČR se ročně vyprodukuje okolo 350 000 tun pivovarského mláta. Mláto se používá v krmné dávce krav, kde může částečně nahradit dováženou sóju.
2. **Odpadní kvasinky:** Jsou bohatým zdrojem esenciálních aminokyselin a betaglukanů.

Vladimír Mráz dále konstatoval, že ačkoliv je krmivářský obor přiroze-

ně zodpovědný, politika udržitelnosti je drahá a je do značné míry spojená s bohatstvím společnosti. Jen bohatá společnost si může dovolit být udržitelná. Evropská unie se navíc chystá v rámci nové strategie EU Bioeconomy silně podporovat vědecké projekty v oblastech bioplastů, biopaliv a alternativních krmiv. Ze strategie EU Bioeconomy vyzdvihl přednášející následující body:

- **Zemědělství jako zdroj biomasy:** Zemědělci jsou primárními producenty biomasy a hrají klíčovou roli v udržitelné bioekonomice. Dokument zdůrazňuje potřebu podpory zemědělců při rozvoji nových zdrojů příjmů, například prostřednictvím udržitelného zemědělství a využití biomasy.
- **Podpora alternativních krmiv a inovací:** EU plánuje podporovat kooperaci zemědělců a zemědělské politiky (např. společná zemědělská politika), aby se zvýšila produkce biomasy a krmiv, včetně alternativních zdrojů jako řasy nebo mikroorganismy, což usnadní přechod na udržitelné systémy.
- **Udržitelná krmiva:** Zaměřuje se na nahrazení fosilních materiálů (bio-based) alternativami, včetně krmiv z řas a zemědělských odpadů, s cílem snížit emise a zlepšit výživovou hodnotu.
- **Podpora výzkumu a infrastruktury:** Plánuje se podpora výzkumu a vývoje (R&D) pro zemědělské inovace, včetně krmiv a biomasy, a vytvoření platformy jako EU4All-gae pro podporu produkce řas.
- **Tržní příležitosti:** Zemědělci budou mít příležitost využít nové trhy, například pro biobazová krmiva a hnojiva, s důrazem na zvyšování poptávky a snížení regulačních bariér.
- **Tyto kroky mají za cíl posílit konkurenceschopnost zemědělství a zajistit udržitelnost krmiv v rámci EU bioekonomiky.**

„Hledejme v každém problému příležitost. Tlak na využívání domácích surovin je příležitost pro ČR, má silné domácí hráče a silné zemědělství. Investujme a inovujme – podpora musí mířit tímto směrem. Na místě je opatrný optimismus a používání selského rozumu,“ uzavřel přednášku Ing. Vladimír Mráz.

Výběr z obsahu dalších přednášek přinese příští číslo časopisu Krmivářství.

*Kontakt na autora:
lukas.prymas@agroweb.cz*